

Oravské múzeum P. O. Hviezdoslava v Oravskom Podzámku

Smernica o postupe pri podávaní, preverovaní a evidovaní podnetov oznamovateľov protispoločenskej činnosti

Článok I Rozsah pôsobnosti

1. Smernica Oravského múzea Pavla Országha Hviezdoslava upravuje postup pri podávaní, preverovaní a evidovaní podnetov oznamovateľov protispoločenskej činnosti v súlade so zákonom č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (*d'alej len „zákon“*)
2. Smernica je záväzná pre všetkých zamestnancov a štatutárne orgány zamestnávateľa Oravského múzea Pavla Országha Hviezdoslava. Všetci zamestnanci sú povinní riadiť sa pri podávaní, preverovaní a evidovaní podnetov oznamovateľov protispoločenskej činnosti touto smernicou, zákonom o ochrane oznamovateľov a súvisiacimi právnymi predpismi. V prípade kolízie akéhokoľvek ustanovenia tejto smernice so zákonom, má prednosť vždy zákon.
3. Smernica upravuje postup pri:
  - a) podávaní oznámení;
  - b) preverovaní oznámení a oprávneniach zodpovednej osoby pri preverovaní oznámení;
  - c) zachovaní mlčanlivosti o totožnosti oznamovateľa;
  - d) evidovaní oznámení;
  - e) oboznamovaní oznamovateľa s výsledkom preverenia jeho oznámenia;
  - f) spracúvaní osobných údajov uvedených v oznámení;
  - g) prijímaní opatrení na odstránenie nedostatkov zistených pri preverovaní oznámení a o komunikácii s oznamovateľom vo veci týchto opatrení;
  - h) prijímaní opatrení proti bráneniu v oznamovaní protispoločenskej činnosti.

Článok II Základné pojmy

1. **Oznamovateľom** je fyzická osoba, ktorá v dobrej viere urobí oznámenie orgánu príslušnému na prijatie oznámenia (prokurátor, správny orgán), Úradu na ochranu oznamovateľov alebo zamestnávateľovi.
2. **Pracovnoprávnym vzťahom** je pracovný pomer, obdobný pracovný vzťah (dohoda o vykonaní práce, dohoda o pracovnej činnosti, dohoda o brigádnickej práci študentov), štátnozamestnanecký pomer alebo služobný pomer.
3. **Konaním v dobrej viere** sa rozumie konanie fyzickej osoby, ktorá vzhľadom na okolnosti, ktoré sú jej známe, a vedomosti, ktoré v čase oznámenia má, sa dôvodne domnieva, že uvádzané skutočnosti sú pravdivé; pri pochybnostiach sa konanie považuje za konanie v dobrej viere, dovtedy, kým sa nepreukáže opak.
4. **Blízkou osobou** sa rozumie manžel/ka, súrodenec, rodič, dieťa, vnúča, starý rodič, pravnúča, prarodič.

5. Zamestnávateľom v zmysle tejto smernice sa rozumie aj organizácia zriadená zamestnávateľom.
6. **Oznámením** sa rozumie uvedenie skutočností, o ktorých sa oznamovateľ dozvedel v súvislosti s výkonom svojho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie alebo v súvislosti s činnosťou vo verejnom záujme a ktoré sa týkajú akejkoľvek protispoločenskej činnosti. Oznámenie sa stáva **kvalifikovaným oznámením**, pokiaľ môže prispieť alebo prispelo k objasneniu závažnej protispoločenskej činnosti alebo k zisteniu alebo k usvedčeniu jej páchatela.
7. **Závažnou protispoločenskou činnosťou** sa rozumie:
  1. trestné činy podľa § 168, § 170, § 170b, § 177, § 212, § 213, § 217, § 221, § 226, § 233a, § 237 až 240, § 243, § 243a, § 247, § 247d, § 251a, § 252 až 254, § 261 až 263, § 266 až 268, § 271, § 278a, § 283, § 299a, § 302, § 305, § 326 až 327a, § 328 až 336b, § 336d, § 348, § 352a alebo § 374 Trestného zákona,
  2. trestný čin, za ktorý Trestný zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou dva roky,
  3. správny delikt, za ktorý možno uložiť pokutu s hornou hranicou určenou výpočtom, alebo
  4. správny delikt, za ktorý možno uložiť pokutu s hornou hranicou vo výške najmenej 30 000 eur.
8. Odvetným opatrením je konanie alebo opomenutie konania v súvislosti s pracovnoprávnym alebo iným obdobným vzťahom oznamovateľa vyvolané oznámením alebo zverejnením informácií o protispoločenskej činnosti a ktoré oznamovateľovi alebo jeho blízkej osobe spôsobilo alebo môže spôsobiť neopodstatnenú ujmu; odvetným opatrením podľa predchádzajúcej vety je najmä výpoveď, zníženie mzdy, zastrašovanie, nátlak, preradenie a pod.
9. **Zodpovednou osobou** je Adriána Šuttová E-mail: oznamovaniepsc@oravskemuzeum.sk, tel. +421 43 5816118.

Článok III Spôsob podávania oznámení

1. Oznámenie možno podať písomne, ústne do zápisnice (Príloha č. 1 smernice), emailom a telefonicky u zodpovednej osoby.
2. **Písomné oznámenie** (Príloha č. 3 smernice) sa podáva na adresu: Oravské múzeum P. O. Hviezdoslava, 027 41 Oravský Podzámok č.9 k rukám: Adriána Šuttová – NEOTVÁRAŤ.
3. Oznámenie **ústnou formou** do zápisnice možno uskutočniť u zodpovednej osoby, pričom za týmto účelom možno požiadať zodpovednú osobu o osobné stretnutie.
4. Oznámenie **e-mailom** je možné uskutočniť na adresu zodpovednej osoby: oznamovaniepsc@oravskemuzeum.sk.
5. **Telefonické oznámenie** je možné uskutočniť na telefónnom čísle zodpovednej osoby: +421 43 5816118.
6. Vyššie uvedený email je prístupný pre oznamovateľov **nepretržite**.
7. Oznamovateľ môže vykonať aj anonymné oznámenie.

8. Vykonaniu oznámenia nemožno brániť.
9. Ďalšie zákonné možnosti podávania oznámení protispoločenskej činnosti a detaily k ochrane oznamovateľov sú uvedené v Prílohe č. 4 smernice.

Článok IV

Preverovanie oznámení a oprávnenia zodpovednej osoby

1. Na preverovanie oznámení je príslušná zodpovedná osoba podľa čl. II. bod 9. smernice.
2. Pri prešetrovaní oznámenia sa vychádza z jeho obsahu, bez ohľadu na jeho označenie.
3. Zodpovedná osoba po prijatí oznámenia do 7 dní písomne potvrdí prijatie oznámenia oznamovateľovi.
4. Oprávnená osoba poučí oznamovateľa o jeho zákonných možnostiach ochrany proti odvetnému opatreniu, pozastaveniu účinnosti pracovnoprávneho úkonu a poskytnutí ochrany v rámci trestného a správneho konania.
5. V prípade, ak sa oznamovateľ domnieva, že bola učené odvetné opatrenie, môže túto skutočnosť oznámiť zodpovednej osobe, ktorá preverí, či to súvisí s jeho oznámením. V prípade odvetného opatrenia sa oznamovateľ môže obrátiť na Úrad na ochranu oznamovateľov do 15 dní odkedy sa dozvedel o odvetnej činnosti, pričom úrad môže pozastaviť účinnosť pracovnoprávneho úkonu na 30 dní, ak zamestnávateľ dôveryhodne nevysvetlí, že nesúvisel s oznámením.
6. V prípade, ak oznamovateľ podá oznámenie o závažnej protispoločenskej činnosti orgánu činnému v trestnom konaní alebo správnomu orgánu, môže zároveň požiadať o preventívnu ochranu, tzv. status chráneného oznamovateľa. A v prípade, že ju dostanú, zamestnávateľ voči oznamovateľovi nemôže urobiť pracovnoprávny úkon bez súhlasu úradu.
7. Pokiaľ z obsahu oznámenia vyplýva, že nejde o oznámenie podľa tejto smernice, ale na vybavenie podania je príslušný iný orgán, zodpovedná osoba podanie bezodkladne postúpi tomuto orgánu. O tejto skutočnosti bezodkladne informuje oznamovateľa, s výnimkou anonymného podnetu.
8. Zodpovedná osoba je povinná preveriť oznámenie najneskôr do 90 kalendárnych dní od jeho prijatia.
9. V prípade potreby doplnenia alebo spresnenia údajov uvedených v oznámení zodpovedná osoba bez zbytočného odkladu vyzve oznamovateľa na jeho doplnenie alebo spresnenie s určením lehoty na uskutočnenie tohto úkonu.
10. Zodpovedná osoba je oprávnená v potrebnom rozsahu písomne vyzvať oznamovateľa, štatutárny orgán, prípadne iného zamestnanca na spoluprácu pri preverovaní oznámenia spolu s určením primeranej lehoty na poskytnutie súčinnosti. Zodpovedná osoba je oprávnená požadovať predloženie podkladov a záznamov. V rovnakom rozsahu je zodpovedná osoba oprávnená kontrolovať a odsledovať prijatie nápravných opatrení.
11. Zamestnávateľ je povinný prijať opatrenia na odstránenie nedostatkov zistených pri vyhodnotení oznámení a bezodkladne reagovať na podnety zodpovednej osoby.
12. O výsledku preverenia oznámenia spíše zodpovedná osoba písomný záznam, v ktorom zhrnie skutočnosti, ktoré uvádza oznamovateľ, a zároveň sa vyjadrí ku každej podstatnej skutočnosti, a to z hľadiska preverenia pravdivosti tvrdených

- skutočností a z hľadiska posúdenia ich právnej relevancie vo vzťahu k možnému naplneniu prvku protiprávnosti. Zodpovedná osoba navrhne nápravné opatrenie.
13. Zamestnávateľ je prostredníctvom zodpovednej osoby povinný preveriť oznámenie a oznámiť oznamovateľovi výsledok preverenia oznámenia a opatrenia, ak sa prijali na základe preverenia oznámenia do 90 dní od potvrdenia prijatia oznámenia alebo ak sa prijatie oznámenia nepotvrdilo, do 90 dní od uplynutia siedmich dní od prijatia oznámenia. Ak výsledkom preverenia oznámenia je postúpenie veci na vybavenie podľa Trestného poriadku alebo osobitných predpisov, zamestnávateľ je povinný o tejto skutočnosti vopred informovať oznamovateľa; to neplatí, ak by informovaním oznamovateľa mohlo byť zmarené prešetrenie oznámenia. Zamestnávateľ je povinný vyžiadať si výsledok vybavenia v rozsahu, ako to umožňuje osobitný predpis a do desiatich dní od doručenia tohto výsledku s ním oboznámiť oznamovateľa.
  14. Pred vyhotovením záznamu o výsledku preverenia oznámenia zodpovedná osoba umožní oznamovateľovi vyjadriť sa k zisteným záverom. Pokiaľ oznamovateľ uvedie nové skutočnosti alebo so zistenými závermi nesúhlasí, zodpovedná osoba sa musí s týmito skutočnosťami a nesúhlasnými námietkami vysporiadať v písomnom zázname o výsledku preverenia oznámenia s uvedeným, či sú tieto skutočnosti a námietky opodstatnené.
  15. Výsledok preverenia oznámenia vo forme písomného záznamu je zodpovedná osoba povinná zaslať oznamovateľovi najneskôr do 10 dní od jeho preverenia.
  16. Z preverovania oznámenia je zodpovedná osoba vylúčená v nasledujúcich prípadoch:
    - a) ak oznámenie smeruje priamo voči zodpovednej osobe alebo
    - b) ak vzhľadom na skutočnosti uvádzané v oznámení alebo okolnosti prípadu, možno mať pochybnosti o nezaujatosti zodpovednej osoby vzhľadom na pomer zodpovednej osoby k preverovanej veciV prípade vylúčenia zodpovednej osoby plní úlohu zodpovednej osoby štatutárny orgán.
  17. Podanie oznámenia sa nesmie stať podnetom ani dôvodom na vyvodzovanie dôsledkov, ktoré by oznamovateľovi spôsobili akúkoľvek ujmu.
  18. Pokiaľ v prípade preverovania oznámenia vznikne predpoklad, že došlo k spáchaniu trestného činu alebo správneho deliktu, zodpovedná osoba je túto skutočnosť povinná oznámiť orgánom činným v trestnom konaní.
  19. Zodpovedná osoba môže navrhnúť štatutárnemu orgánu prijatie potrebných opatrení na odstránenie nedostatkov zistených pri preverovaní oznámení ako aj opatrení proti bráneniu v oznamovaní protispoločenskej činnosti a opatrení na zjednodušenie podávania oznámení.
  20. Zodpovedná osoba pravidelne prehodnocuje prijaté oznámenia za účelom zlepšenia a zjednodušenia vnútorných procesov zamestnávateľa.

Článok V

Zachovanie mlčanlivosti o totožnosti oznamovateľa

1. Zodpovedná osoba je povinná zachovávať mlčanlivosť o totožnosti oznamovateľa po celý čas - od prijatia oznámenia, v priebehu jeho preverovania, evidovania a následne aj pri jeho likvidácii po uplynutí doby uchovávaní podľa čl. VI. bodu 3. tejto smernice.

2. Na poskytnutie informácie o totožnosti oznamovateľa je potrebný písomný súhlas oznamovateľa. Uvedené však neplatí pri oznámení totožnosti na účely trestného konania alebo konania o správnom delikte.
3. V prípade, že z informácií, ktoré sú súčasťou alebo prílohou oznámenia, možno vyvodiť totožnosť oznamovateľa, zodpovedná osoba s takýmito informáciami označeného zamestnanca neoboznámí, ale vyzve ich len na uvedenie, resp. predloženie skutočností nevyhnutných na spoľahlivé preverenie oznámenia.
4. Zodpovedná osoba je povinná postupovať pri prijímaní, preverovaní a evidovaní oznámení a spracúvaní osobných údajov v oznámeniach v súlade s organizačnými a technickými opatreniami zabezpečujúcimi ochranu údajov oznamovateľa.
5. Výnimkou z tohto ustanovenia je článok IV. bod 15. tejto smernice.

Článok VI

Evidovanie oznámení

1. Zodpovedná osoba je povinná viesť evidenciu oznámení (Príloha č. 3 smernice), v ktorej zaznamenáva nasledujúce údaje:
  - a) dátum doručenia oznámenia;
  - b) meno, priezvisko a pobyt oznamovateľa (v prípade anonymného oznámenia sa uvedie iba poznámka, že ide o anonymné oznámenie);
  - c) predmet oznámenia;
  - d) výsledok preverenia oznámenia;
  - e) dátum skončenia preverenia oznámenia.
2. Každé novoprijaté oznámenie je zodpovedná osoba povinná bezodkladne zaevidovať v evidencii oznámení pod číslom oznámenia, ktoré pozostáva z poradového čísla jeho doručenia a roku doručenia.
3. Zodpovedná osoba je povinná údaje uvedené v odseku 1 uchovávať v evidencii oznámení 3 roky odo dňa doručenia oznámenia.
4. Zodpovedná osoba má povinnosť chrániť evidenciu oznámení pred stratou, zničením, poškodením alebo akýmkoľvek neoprávneným nakladaním a dbať na to, aby neoprávnené osoby nemali prístup k tejto evidencii a informáciám, ktoré obsahuje.
5. Zamestnávateľ je povinný prijať opatrenie voči zamestnancovi, ktorý bráni urobeniu oznámenia alebo vedeniu evidencie oznámení.

Článok VII

Oboznamovanie oznamovateľa s výsledkom preverenia oznámenia

1. Zodpovedná osoba je povinná oboznámiť oznamovateľa o:
  - a) postúpení oznámenia inému príslušnému orgánu;
  - b) potrebe doplnenia alebo spresnenia údajov uvedených v oznámení;
  - c) potrebe súčinnosti oznamovateľa pri preverovaní oznámenia;
  - d) možnosti vyjadriť sa k výsledkom oznámenia a zisteným záverom;
  - e) výsledku preverenia oznámenia vo forme písomného záznamu.
2. Zodpovedná osoba je povinná oboznamovať oznamovateľa podľa predchádzajúceho bodu vždy písomne poštou alebo emailom a zabezpečiť preukázateľnosť splnenia tejto povinnosti minimálne po dobu 3 rokov odo dňa doručenia oznámenia.

Článok VIII Ochrana osobných údajov

1. Oravského múzea Pavla Országha Hviezdoslava spracúva osobné údaje **v rozsahu:**
  - titul, meno, priezvisko, adresa pobytu oznamovateľa;
  - titul, meno, priezvisko, pracovná pozícia osoby, voči ktorej oznámenie smeruje;
  - titul, meno, priezvisko, pracovná pozícia osoby, ktoré podajú zodpovednej osobe k oznámeniu vysvetlenie;**na účel** riadneho prijatia, preverovania a evidovania oznámenia.
2. Uvedené osobné údaje budú spracúvané po dobu 3 rokov od prijatia oznámenia v súlade so zákonom o ochrane oznamovateľov.
3. Získané osobné údaje nepodliehajú profilovaniu ani automatizovanému rozhodovaniu. Oravského múzea Pavla Országha Hviezdoslava nezamýšľa prenos osobných údajov do tretej krajiny ani medzinárodnej organizácie.
4. Poskytnutie osobných údajov je dobrovoľné, je však nevyhnutné na riadne prijatie, preverenie a evidovanie oznámenia.
5. Oznamovateľ má právo:
  - žiadať o prístup k svojim osobným údajom a o opravu, vymazanie alebo obmedzenie spracúvania svojich osobných údajov;
  - namietajú spracúvanie svojich osobných údajov;
  - na prenosnosť osobných údajov;
  - podať návrh na začatie konania na Úrade na ochranu osobných údajov SR.
6. Oznamovateľ žiada Oravské múzeum Pavla Országha Hviezdoslava o výkon svojich práv v oblasti ochrany osobných údajov emailom na adresu: oznamovaniepsc@oravskemuzeum.sk a zodpovednej osoby v oblasti ochrany osobných údajov na adresu ormuzdk@vuczilina.sk
7. Oznamovateľ dbá na to, aby poskytnuté osobné údaje boli pravdivé a aktuálne.

Článok IX Záverečné ustanovenie

Táto smernica nadobúda platnosť 1.5.2024.

V Oravskom Podzámku dňa 30.4.2024

Oravské múzeum P.O. Hviezdoslava
PaedDr. Mária Jagnešáková
riaditeľka Oravského múzea

Oravské múzeum Pavla Országha Hviezdoslava	SMERNICA O POSTUPE PRI PODÁVANÍ, PREVEROVANÍ A EVIDOVANÍ PODNETOV OZNAMOVATEĽOV PROTISPOLOČENSKEJ ČINNOSTI	Príloha č. 1 Vzor zápisnice o prijatí oznámenia podľa čl. IV, bodu 3. smernice
---	---	--

ZÁPISNICA O PRIJATÍ OZNÁMENIA

Oznámenie prijaté dňa:	Spôsob podania oznámenia:
-------------------------------	----------------------------------

Údaje o oznamovateľovi:	
Neanonymné oznámenie:	Anonymné oznámenie:
Titul, meno, priezvisko:	
Adresa pobytu:	

Predmet oznámenia:

--

Počet příloh / dokumentov odovzdaných oznamovateľom:	Zápisnicu spísal:

Oravské múzeum Pavla Országha Hviezdoslava	SMERNICA O POSTUPE PRI PODÁVANÍ, PREVEROVANÍ A EVIDOVANÍ PODNETOV OZNAMOVATEĽOV PROTISPOLOČENSKEJ ČINNOSTI	Príloha č. 2 Vzor zápisnice o prijatí oznámenia podľa čl. VI, bodu 1 smernice
--	---	---

EVIDENČNÝ LIST O PRIJATOM OZNÁMENÍ č. ....

Oznámenie prijaté dňa:	Spôsob podania oznámenia:
Výzva na doplnenie oznámenia zaslaná dňa:	Lehota na doplnenie oznámenia dňa:
Oznámenie doplnené dňa:	

Údaje o oznamovateľovi:	
Neanonymné oznámenie:	Anonymné oznámenie:
Titul, meno, priezvisko:	
Adresa pobytu:	
Predmet oznámenia:	

Výsledok preverenia oznámenia:

Dátum skončenia preverenia oznámenia:

Evidenčný list spísal:

Oravské múzeum Pavla Országha Hviezdoslava	SMERNICA O POSTUPE PRI PODÁVANÍ, PREVEROVANÍ A EVIDOVANÍ PODNETOV OZNAMOVATEĽOV PROTISPOLOČENSKEJ ČINNOSTI	Príloha č. 3 Vzor oznámenia o protispoločenskej činnosti
--	---	---

OZNÁMENIE PROTISPOLOČENSKEJ ČINNOSTI

Dátum oznámenia:

Údaje o oznamovateľovi:

Neanonymné oznámenie:	Anonymné oznámenie:
Titul, meno, priezvisko:	
Adresa pobytu:	

Predmet oznámenia:

--

Počet príloh / dokumentov:	Podpis oznamovateľa:

<p>Oravské múzeum Pavla Országha Hviezdoslava</p>	<p>SMERNICA O POSTUPE PRI PODÁVANÍ, PREVEROVANÍ A EVIDOVANÍ PODNETOV OZNAMOVATEĽOV PROTISPOLOČENSKEJ ČINNOSTI</p>	<p>Príloha č. 4 Poučenie oznamovateľa k oznamovaniu protispoločenskej činnosti</p>
---	--	--

POUČENIE OZNAMOVATEĽA K OZNAMOVANIU PROTISPOLOČENSKEJ ČINNOSTI

Zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov upravuje:

- podmienky poskytovania ochrany osobám v pracovnoprávnom vzťahu v súvislosti s oznamovaním kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti,
- práva a povinnosti osôb pri oznamovaní protispoločenskej činnosti a
- zriadenie, postavenie a pôsobnosť Úradu na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti.

Kto? Za oznamovateľa sa považuje fyzická osoba, ktorá **v dobrej viere** urobí oznámenie orgánu príslušnému na prijatie oznámenia, úradu alebo zamestnávateľovi. Podmienkou pri akomkoľvek oznámení je, aby toto bolo urobené **v dobrej viere**, teda aby osoba, ktorá vzhľadom na okolnosti, ktoré sú jej známe, a vedomosti, ktoré v čase oznámenia má, sa odôvodnene domnievala, že uvádzané skutočnosti sú pravdivé. **Ak osoba nekoná v dobrej viere na ochranu nemá nárok.**

Čo? Zákon rozlišuje **oznámenie** a **kvalifikované oznámenie**. **Oznámením** sa rozumie uvedenie skutočností, ktoré sa týkajú protispoločenskej činnosti, o ktorých sa osoba dozvedela v súvislosti s výkonom svojho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie alebo v súvislosti s činnosťou vo verejnom záujme. **Kvalifikované oznámenie** je také, ktoré môže prispieť alebo prispelo k objasneniu **závažnej protispoločenskej činnosti** alebo k zisteniu alebo usvedčeniu páchatela. Pri kvalifikovanom oznámení je poskytnutá ochrana dôraznejšia a pre oznamovateľa jednoduchšia.

Ako? Pri oznámení možno využiť **interný** alebo **externý kanál**.

Interný kanál

Ide o akékoľvek oznámenie protispoločenskej činnosti **zamestnávateľovi**, ktoré má pomôcť samotnému zamestnávateľovi, aby si chránil svoju dobrú povesť a svoje vlastné zdroje, zároveň vytvára priestor, aby sa vyhol prípadným postihom, v niektorých prípadoch aj trestnej zodpovednosti právnickej osoby. Malo by to teda byť v jeho záujme, aby so svojim zamestnancami komunikoval.

Na koho sa môže oznamovateľ obrátiť? Zamestnávateľ je povinný určiť organizačnú zložku alebo osobu (tzv. **zodpovednú osobu**), ktorá plní úlohy zamestnávateľa.

Zákon však naďalej zachováva povinnosť občanov oznámiť alebo prekaziť trestný čin v zmysle osobitných predpisov (§ 340 a 341 trestného zákona).

Oznámenie protispoločenskej činnosti nie je porušením zmluvnej povinnosti zachovávať **mlčanlivosť**, a to ani ak ide o povinnosť vyplývajúcu z výkonu zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie (toto ale neplatí pri špecifických citlivých informáciách napr. utajovaných skutočností, poštového tajomstva, obchodného tajomstva, bankového tajomstva, telekomunikačného tajomstva, daňového tajomstva, dôverných štatistických údajov, údajov zo zdravotnej dokumentácie, povinnosti mlčanlivosti príslušníkov spravodajských služieb alebo o povinnosť mlčanlivosti pri poskytovaní právnych služieb).

Aj napriek tomu však nemožno vylúčiť, že zamestnávateľ nezačne voči oznamovateľovi robiť „odvetné opatrenia“. Ak sa oznamovateľ domnieva, že v súvislosti s oznámením sú voči nemu urobené pracovnoprávne úkony (napríklad zníženie platu, preloženie, ukončenie pracovného pomeru a pod), s ktorými nesúhlasí, môže do 15 dní požiadať **Úrad na ochranu oznamovateľov**, aby pozastavil účinnosť takýchto úkonov. Ak zamestnávateľ nepreukáže, že takýto úkon nemá príčinnú súvislosť s oznámením, úrad pozastaví na 30 dní takýto pracovnoprávny úkon. Oznamovateľa zároveň poučí, že môže požiadať súd, o vydanie neodkladného opatrenia. Ak je takýto návrh podaný, pozastavenie trvá až do rozhodnutia súdu o samotnom návrhu. Keďže úrad poskytuje aj právne poradenstvo, bude oznamovateľom radiť a pomáhať.

Externý kanál

Odlíšná je situácia ak niekto podá tzv. **kvalifikované oznámenie**, čo znamená že oznamovateľ oznámi **závažnú protispoločenskú činnosť**, teda vybrané trestné činy, ale aj iné trestné činy za ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody so sadzbou prevyšujúcou tri roky, resp. závažnejšie správne delikty.

Ako požiadať o ochranu? Pre uplatnenie ochrany v rámci externého kanálu je potrebné podať žiadosť prokurátorovi písomne alebo ústne do zápisnice (napríklad aj na polícii pri podaní trestného oznámenia). Poskytnutím ochrany prokurátorom (tento najskôr preverí, či sú splnené podmienky) sa oznamovateľ stáva **chráneným oznamovateľom**, ktorému prináležia práva a povinnosti podľa zákona. Obdobné právomoci má správny orgán, ktorý koná o vybraných správnych deliktoch (napr. správny orgán na úseku životného prostredia a podobne).

Inak povedané, bez súhlasu **úradu** je každý takýto „negatívny“ pracovnoprávny úkon neplatný. Najviac zamestnávateľ, ak urobí takýto úkon bez súhlasu úradu, môže dostať pokutu od úradu až 2000,- Eur. Rovnako môže byť sankcionované porušenie povinnosti zachovávať mlčanlivosť o totožnosti oznamovateľa.

Chránený oznamovateľ požíva ochranu Úradu na ochranu oznamovateľov. Zamestnávateľ môže urobiť právny úkon alebo vydať rozhodnutie v pracovnoprávnom vzťahu voči chránenému oznamovateľovi, na ktorý nedal súhlas, len so súhlasom úradu. Úrad súhlas udelí, len ak zamestnávateľ preukáže, že navrhovaný pracovnoprávny úkon nemá žiadnu príčinnú súvislosť s kvalifikovaným oznámením (dôkazné bremeno je teda na zamestnávateľovi, nie na zamestnancovi). V opačnom prípade **úrad** žiadosť zamestnávateľa o udelenie súhlasu zamietne. Proti rozhodnutiu úradu o žiadosti o udelenie súhlasu nie je možné podať odvolanie.

Do kedy ochrana trvá? Ochrana oznamovateľa trvá počas, ale aj po skončení trestného konania alebo konania o správnom delikte, a to až 3 roky.

Iné spôsoby zániku ochrany:

- v prípade vzdania sa ochrany formou písomného oznámenia chráneného oznamovateľa úradu,
- skončením alebo zánikom pracovnoprávneho vzťahu chráneného oznamovateľa,
- odsúdením chráneného oznamovateľa za trestný čin krivého obvinenia alebo krivej výpovede alebo krivej prísahy v súvislosti s urobením kvalifikovaného oznámenia.

A čo odmena? Chránený oznamovateľ má právo podať žiadosť o poskytnutie odmeny za kvalifikované oznámenie, a to až do výšky 50-násobku minimálnej mzdy, ak:

- v trestnom konaní na základe jeho kvalifikovaného oznámenia bola podaná obžaloba alebo návrh na schválenie dohody o uznaní viny a prijatí trestu, alebo
- bol schválený zmier a zastavené trestné stíhanie, alebo
- trestné stíhanie bolo podmiennečne zastavené, alebo
- v správnom konaní nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie o spáchaní správneho deliktu.

Na poskytnutie odmeny oznamovateľovi nie je právny nárok.

Žiadosť o poskytnutie odmeny je možné podať do 6 mesiacov od doručenia oznámenia o poskytnutí ochrany alebo od vydania písomného potvrdenia, že oznamovateľ urobil kvalifikované oznámenie. Túto žiadosť je potrebné podať Úradu na ochranu oznamovateľov. Úrad rozhodne o žiadosti do 3 mesiacov odo dňa jej doručenia.

informačné zdroje:

Zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti

<https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/ochrana-oznamovatelov/>

<https://www.oznamovatelias.sk/>